ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)
της 11ης Μαρτίου 1999 *

Στην υπόθεση Τ-137/94,

ARBED SA, εταιρία λουξεμβουργιανού δικαίου, με έδρα το Λουξεμβούργο, εκπροσωπούμενη από τον Alexandre Vandencasteele, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούγο τον Paul Ehmann, 19, avenue de la Liberté,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης αρχικώς από τους Julian Currall, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και τον Géraud de Bergues, δημόσιο υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένο στην Επιτροπή, και στη συνέχεια από τον Jean-Louis Dewost, γενικό διευθυντή της Νομικής Υπηρεσίας, τον Julian Curall και τον Guy Charrier, δημόσιο υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένο στην Επιτροπή, επικουρούμενους από τον Jean-Yves Art, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

που έχει ως κύριο αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 94/215/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1994, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ όσον αφορά συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές που εφάρμοσαν ευρωπαίοι παραγωγοί δοκών χάλυβα (ΕΕ L 116, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (δεύτερο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. Bellamy, προεδρεύοντα, A. Potocki και J. Pirrung, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 23ης, 24ης, 25ης, 26ης και 27ης Μαρτίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση [1]

Το ιστορικό της διαφοράς

Α — *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις*

1 Με την παρούσα προσφυγή ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως 94/215/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1994, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ όσον αφορά συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές που εφάρμοσαν ευρωπαίοι παραγωγοί δοκών χάλυβα (ΕΕ L 116, σ. 1, στο εξής: Απόφαση), με την οποία, αφενός, διαπιστώθηκε η συμμετοχή δεκαεπτά ευρωπαϊκών χαλυβουργικών επιχειρήσεων και μιας από τις επαγγελματικές ενώσεις τους σε σειρά συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών περί καθορισμού των τιμών, κατανομής των αγορών και ανταλλαγής εμπιστευτικών πληροφοριών σχετικά με την κοινοτική αγορά δοκών χάλυβα, κατά παράβαση του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, και, αφετέρου, επιβλήθηκαν πρόστιμα σε δεκατέσσερις επιχειρήσεις του τομέα αυτού για παραβάσεις διαπραχθείσες μεταξύ της 1ης Ιουλίου 1988 και της 31ης Δεκεμβρίου 1990.

2 Κατά την Απόφαση (παράγραφος 12, στοιχείο α'), η ARBED SA (στο εξής: ARBED) κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, όλες τις μετοχές της TradeARBED SA (στο εξής: TradeARBED), της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στη διανόμή των προϊόντων χάλυβα που παρασκευάζει η ARBED. Το 1990, ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της

1 — Δημοσιεύονται μόνον οι σκέψεις της παρούσας αποφάσεως των οποίων η δημοσίευση κρίθηκε χρήσιμη από το Πρωτοδικείο. Οι άλλες αιτιολογικές σκέψεις είναι εν πολλοίς ίδιες ή παρόμοιες με εκείνες της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 11ης Μαρτίου 1999, Τ-141/94, Thyssen κατά Επιτροπής, (Συλλογή 1999, σ. II-347), με εξαίρεση, κυρίως, τις σκέψεις 74 έως 120, 413 έως 422, 566 έως 574 και 614 έως 625, οι οποίες δεν έχουν αντιστοιχία στην παρούσα απόφαση. Επίσης, οι παραβάσεις του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης που προσάπτονται στην προσφεύγουσα ως προς ορισμένες εθνικές αγορές δεν είναι ίδιες με τις προσαπτόμενες στην προσφεύγουσα στην υπόθεση Thyssen κατά Επιτροπής. Στην προκειμένη περίπτωση, η μερική ακύρωση του άρθρου 1 της Αποφάσεως αιτιολογείται ουσιαστικά από την έλλειψη αποδείξεως ως προς τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στην παράβαση που αναφέρει το σημείο 1 του διατακτικού της παρούσας αποφάσεως.

ARBED ανήλθε στα 208,76 δισεκατομμύρια φράγκα Λουξεμβούργου (LUF) από τα οποία 8,541 δισεκατομμύρια, ήτοι 201 εκατομμύρια ECU, από τις πωλήσεις δοκών εντός της Κοινότητας.

(...)

Δ — *Απόφαση*

47 Η Απόφαση, που περιήλθε στην προσφεύγουσα στις 3 Μαρτίου 1994 με έγγραφο του κ. Van Miert της 28ης Φεβρουαρίου 1994 (στο εξής: έγγραφο), περιέχει το ακόλουθο διατακτικό:

«Άρθρο 1

Οι ακόλουθες επιχειρήσεις που παρατίθενται με την επωνυμία τους συμμετείχαν, στον βαθμό που περιγράφεται στην παρούσα απόφαση, σε αντίθετες προς τους κανόνες ανταγωνισμού πρακτικές, οι οποίες εμπόδισαν, περιόρισαν και στρέβλωσαν τον κανονικό ανταγωνισμό στην κοινή αγορά. Όταν επιβάλλονται πρόστιμα, η διάρκεια της παράβασης αναφέρεται σε μήνες, εκτός από την περίπτωση της εναρμόνισης των [πρόσθετων] στοιχείων, οπότε η συμμετοχή στην παράβαση υποδεικνύεται με το γράμμα "X".

(...)

TradeARBED

α) Ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών μέσω της [επιτροπής δοκών] και της Walzstahl-Vereinigung (30)

β) Καθορισμός τιμών στην [επιτροπή δοκών] (30)

γ) Καθορισμός τιμών στη γερμανική αγορά (3)

δ) Καθορισμός τιμών στην ιταλική αγορά (6)

ε) Καθορισμός τιμών στη δανική αγορά (30)

στ) Κατανομή της αγοράς, "σύστημα Traverso" (3+3)

ζ) Κατανομή της γαλλικής αγοράς (3)

η) Κατανομή της γερμανικής αγοράς (6)

θ) Κατανομή της ιταλικής αγοράς (3)

ι) Εναρμόνιση των πρόσθετων στοιχείων (x)

κ) Καθορισμός τιμών στη γαλλική αγορά

(...)

Άρθρο 4

Για τις παραβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 και οι οποίες διαπράχθηκαν μετά τις 30 Ιουνίου 1989 (31 Δεκεμβρίου 1989[2] στην περίπτωση των Aristrain και Ensidesa) επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

(...)

ARBED SA 11 200 000 ECU

(...)

2 — Ημερομηνία αναγραφόμενη στο γαλλικό και ισπανικό κείμενο. Το γερμανικό και αγγλικό κείμενο της Αποφάσεως αναφέρουν την ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 1988.

Άρθρο 6

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις:

(...)

— ARBED SA

(...)».

Επί του κυρίου αιτήματος ακυρώσεως της Αποφάσεως

(...)

Α — *Επί της προσβολής των διαδικαστικών δικαιωμάτων της προσφεύγουσας*

Συνοπτική περίληψη της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

73 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, στην προκειμένη περίπτωση, καταδικάστηκε στην πληρωμή του προστίμου διότι διέπραξε τις «παραβάσεις που αναφέρονται στο

άρθρο 1 [της Αποφάσεως] μετά τις 30 Ιουνίου 1988», ενώ, κατά το ίδιο αυτό άρθρο, δεν συμμετείχε σε καμία από τις εν λόγω παραβάσεις, αφού αυτές διεπράχθησαν από την TradeARBED, τη θυγατρική της. Έτσι, το ζήτημα που τίθεται δεν είναι το υπό ποιες προϋποθέσεις η συμπεριφορά της θυγατρικής μπορεί να καταλογίζεται στη μητρική εταιρία, αλλά το αν η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει στη μητρική εταιρία απόφαση με την οποία της επιβάλλει πρόστιμο υπολογιζόμενο με βάση τον κύκλο εργασιών της χωρίς ποτέ να της έχει καταλογίσει, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας αλλά ούτε και με την Απόφαση, τη συμπεριφορά που καταδικάζει.

74 Συγκεκριμένα, στην προκειμένη περίπτωση η καθής ουδέποτε καταλόγισε στην ARBED τη συμπεριφορά που επέδειξε η θυγατρική της TradeARBED μεταξύ 1988 και 1990, προκύπτει δε από την όλη απόφαση ότι η Επιτροπή κατηγόρησε μόνον την TradeARBED. Η ανακοίνωση των αιτιάσεων απεστάλη αποκλειστικά στην TradeARBED, χωρίς καμία ένδειξη της προθέσεως της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία και κατά της ARBED. Εξάλλου, από το ίδιο το περιεχόμενο της ανακοινώσεως αυτής προκύπτει ότι οι αιτιάσεις στρέφονταν μόνον κατά της TradeARBED. Μόνον η τελευταία, αποκλειομένης της προσφεύγουσας, απάντησε στις αιτιάσεις, χωρίς αυτό να έχει ως συνέπεια οποιαδήποτε διαμαρτυρία της Επιτροπής. Η ARBED δεν συμμετείχε ούτε στην ακρόαση των επιχειρήσεων, αποδεκτών της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, στις 11, 12, 13 και 14 Ιανουαρίου 1993. Το γεγονός ότι η TradeARBED παρέστη εκπροσωπούμενη από δύο νομικούς της ARBED αντικατοπτρίζει απλώς το γεγονός ότι η νομική υπηρεσία του ομίλου εντάσσεται οργανικά στη μητρική εταιρία και παρέχει τις υπηρεσίες της στο σύνολο των εταιριών του ομίλου, όπως συνήθως γίνεται σε πολλούς μεγάλους βιομηχανικούς ομίλους. Η προσφεύγουσα ουδέποτε ανέθεσε σε νομικό σύμβουλο να υπερασπίσει τα συμφέροντά της. Τέλος, η ίδια η Απόφαση δεν προσάπτει στην ARBED καμία παράβαση του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

75 Έτσι, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι η συμπεριφορά της TradeARBED μπορεί να καταλογιστεί στην ARBED και δικαιολογεί το επιβληθέν σ' αυτήν πρόστιμο, πράγμα που η ίδια αμφισβητεί, η προσφεύγουσα καταδικάστηκε με απόφαση της Επιτροπής χωρίς ποτέ να είναι σε θέση να προβάλει επωφελώς τα μέσα άμυνάς της. Μια τέτοια παράλειψη αγνοεί την υποχρέωση που υπέχει η Επιτροπή να ακούει τους ενδιαφερομένους πριν τη λήψη αποφάσεως ικανής να θίξει αισθητά τα συμφέροντά τους (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 23ης Οκτωβρίου 1974, 17/74, Transocean Marine Paint Association κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 441, και της

13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 215, ειδικότερα σ. 224, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 1992, T-10/92, T-11/92, T-12/92 και T-15/92, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2667).

76 Η προσφεύγουσα αναφέρεται, ειδικότερα, στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Φεβρουαρίου 1994, T-39/92 και T-40/92, CB και Europay κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-49), με την οποία το Πρωτοδικειο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να αντικαθιστά, ως προς έναν συμβαλλόμενο σε συμφωνία, την απευθείας ανακοίνωση των αιτιάσεων με την αποστολή προς αυτόν, σε αντίγραφο και απλώς προς ενημέρωση, της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που απευθύνει προς άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Η νομολογία αυτή επιτρέπει να συναχθεί, a fortiori, η εγκυρότητα της Αποφάσεως που προσβάλλεται στην παρούσα υπόθεση, στην οποία όχι μόνον η ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν απευθύνθηκε τυπικά στην προσφεύγουσα, αλλά ούτε και περιήλθε στην κατοχή της, για οποιονδήποτε λόγο, αυτή η ανακοίνωση των αιτιάσεων.

77 Με το υπόμνημα απαντήσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ακόμη ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση, κατά της νομολογίας αυτής, της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 1989, 374/87, Orkem κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 3283), που παραθέτει η καθής. Κατά την προσφεύγουσα, η ενδεχόμενη προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας στο στάδιο της προκαταρκτικής έρευνας της Επιτροπής βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), για τον οποίο γινόταν λόγος στην υπόθεση Orkem, δεν μπορεί να συγκριθεί με την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας η οποία προκύπτει από τη μη τήρηση των διαδικαστικών κανόνων στο πλαίσιο μιας διαδικασίας παραβάσεως καταλήγουσας στην επιβολή προστίμων. Εξάλλου, στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο απέφυγε σαφώς να αποφανθεί επί του ζητήματος αν επιτρέπεται να απευθύνεται αίτηση πληροφοριών βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 σε μια θυγατρική και η συνακόλουθη απόφαση βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 5, του ίδιου κανονισμού στη μητρική εταιρία. Το Δικαστήριο αρκέστηκε στη διαπίστωση ότι οι δύο επιχειρήσεις είχαν απαντήσει στα ερωτήματα που τους είχαν υποβληθεί χωρίς να προβάλουν την ελάχιστη αντίρρηση ως προς την πρακτική της Επιτροπής. Αυτό δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση, όπου η προσφεύγουσα δεν είχε κανένα λόγο να σκεφθεί ότι θα μπορούσε να της καταλογιστεί η συμπεριφορά της θυγατρικής της και, επομένως, δεν μπορούσε να συναινέσει στον φερόμενο καταλογισμό εκ μέρους της Επιτροπής. Η προσφεύγουσα συμφωνεί ότι δεν μπορούσε να αγνοεί τη διαδικασία που κινήθηκε κατά της θυγατρικής της και ότι έλαβε γνώση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που απεστάλη στην τελευταία. Ωστόσο, προσθέτει ότι, αφού η διοικητική διαδικασία που κινήθηκε

λόγω της συμπεριφοράς αυτής της θυγατρικής ουδέποτε στράφηκε και κατά της ιδίας, δεν είχε ποτέ λόγο να προβάλει την άποψή της επί των αιτιάσεων και, ειδικότερα, επί του ενδεχόμενου καταλογισμού της συμπεριφοράς της θυγατρικής της.

78 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει επίσης ότι, με την απόφασή του της 28ης Απριλίου 1994, T-38/92, AWS Benelux κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-211), την οποία επικαλείται η καθής, το Πρωτοδικείο κατέδειξε τη σημασία που αποδίδει στην αιτιολογία του καταλογισμού των παραβάσεων. Προσθέτει ότι η ειδική αιτιολογία στην απόφαση δεν μπορεί να διασφαλίζει αφεαυτής την προστασία των δικαιωμάτων άμυνας.

79 Κατά την προφορική διαδικασία, η προσφεύγουσα αναφέρθηκε επιπροσθέτως σε ένα έγγραφο που απηύθυνε στον δικηγόρο της ο κ. Temple Lang (έγγραφο 2540 του φακέλου), από το οποίο προκύπτει ότι δεν της επετράπη η πρόσβαση στον φάκελο.

80 Η καθής αντικρούει το ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν σεβάστηκε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας, υπό την έννοια που προσδίδουν στην αρχή αυτή οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής και CB και Europay κατά Επιτροπής.

81 Αναφερόμενη στην παράγραφο 12 της Αποφάσεως, όπου διευκρινίζεται ότι η TradeARBED «είναι ανώνυμος εταιρία της οποίας το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει (άμεσα ή έμμεσα) στην ARBED» και «ασχολείται με τη διανομή των προϊόντων χάλυβα της ARBED», η Επιτροπή επικαλείται την απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/92, AEG-Telefunken κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψη 49), και τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-11/89, Shell κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-757, σκέψεις 311 και 312), και της 12ης Ιανουαρίου 1995, T-102/92, Viho κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-17, σκέψη 50).

82 Στην προκειμένη περίπτωση, δεν αμφισβητείται ότι η ARBED και η TradeARBED, παρά τη διακεκριμένη νομική προσωπικότητά τους, αποτελούν μία και μόνον επι-

χείρηση κατά την έννοια της προαναφερόμενης νομολογίας, και αυτό το γεγονός ασκεί επιρροή, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η οποία άλλωστε δεν αναφέρει γιατί η συμπεριφορά της TradeARBED δεν μπορεί να της καταλογιστεί. Με βάση τις διαπιστώσεις που γίνονται στην παράγραφο 12 της Αποφάσεως, θα έπρεπε να τεκμαίρεται ότι η TradeARBED ενήργησε στο πλαίσιο των επίδικων συμφωνιών και πρακτικών μόνον αντί και εξ ονόματος της μητρικής εταιρίας. Η καθής παρατηρεί ότι η έδρα της ARBED βρίσκεται στην ίδια διεύθυνση με εκείνην της TradeARBED· οι δύο εταιρίες έχουν το ίδιο τηλεφωνικό κέντρο και τον ίδιο αριθμό τηλετύπου· σε κανένα σημείο της προσφυγής της η ARBED δεν διατείνεται ότι κρατήθηκε από τη θυγατρική της σε άγνοια ως προς τη διαδικασία που κινήθηκε κατ' αυτής· οι εκπρόσωποι της νομικής της υπηρεσίας συμμετείχαν στην ακρόαση στις 11, 12, 13 και 14 Ιανουαρίου 1993 και η ARBED δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει καμία δυσχέρεια προς αντίκρουση, σημείο προς σημείο, των ισχυρισμών της Επιτροπής κατά της TradeARBED, ούτε να δικαιολογήσει τη συμπεριφορά της θυγατρικής της κατά τον χρόνο των περιστατικών.

83 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως η καθής προσθέτει ότι η ARBED δεν μπορούσε σοβαρά να μην αισθανθεί ότι την αφορούσε η ανακοίνωση των αιτιάσεων στην οποία εμφανίζεται επανειλημμένως είτε αντί και στη θέση της TradeARBED (βλ. παραγράφους 35, 37, 42, 67, 72,77, 78, 82, 89, 98, 100, 114, 199, 210, 252, 254, 275, 276, 279, 281, 282, 283, 296, 297, 300 και 344), είτε δίπλα στη θυγατρική της (βλ. παραγράφους 44, 49, 97, 203, 287, 291 και 295). Αντιθέτως, μολονότι ένας μεγάλος αριθμός εγγράφων στα οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή για να αποδείξει τις παραβάσεις που διέπραξε η TradeARBED αναφέρονται μόνο στην ARBED, η θυγατρική της σε καμία στιγμή της διαδικασίας δεν αμφισβήτησε αυτόν τον καταλογισμό. Η TradeARBED δέχθηκε έτσι έμμεσα ότι ενεργούσε μαζί με την ARBED ως μία και μόνον επιχείρηση και διασφάλισε την άμυνα του συνόλου του ομίλου κατά τη διοικητική διαδικασία. Αυτό το τελευταίο συμπέρασμα επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η ARBED, κατά την καθής, συχνά απαντούσε η ίδια στις αιτήσεις πληροφοριών που η Επιτροπή απηύθυνε στην TradeARBED και με τη συμμετοχή των εκπροσώπων της νομικής της υπηρεσίας κατά την ακρόαση στις 11, 12, 13 και 14 Ιανουαρίου 1993.

84 Η Επιτροπή φρονεί ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να διατείνεται ότι δεν ήταν σε θέση να καταστήσει επωφελώς γνωστή την άποψή της ως προς το υποστατό και το κρίσιμο των αιτιάσεων που προβάλλονται κατ' αυτής.

85 Η προπαρατεθείσα απόφαση CB και Europay κατά Επιτροπής δεν ασκεί συναφώς επιρροή, στον βαθμό που δεν αμφισβητείται ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων κοινοποιήθηκε προσηκόντως στην TradeARBED. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η εν λόγω ανακοίνωση των αιτιάσεων περιήλθε, κατ' αυτόν τον τρόπο, κανονικά στην «εσωτερική σφαίρα» της προσφεύγουσας, κατά την έννοια της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 10ης Δεκεμβρίου 1957, 8/56, ALMA κατά Ανωτάτης Αρχής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 163, συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά).

86 Η καθής, αντιθέτως, αναφέρεται στις περιστάσεις που οδήγησαν στην προπαρατεθείσα απόφαση Orkem κατά Επιτροπής, με την οποία το Δικαστήριο, χωρίς να αποφανθεί επί του ζητήματος αν η έννοια της ενότητας της επιχειρήσεως επιτρέπει να θεωρηθεί ως σύννομο το γεγονός ότι απευθύνεται αίτηση πληροφοριών βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 στη θυγατρική και η απόφαση βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 5, στη μητρική εταιρία, περιορίστηκε στη διαπίστωση, αφενός, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είχε κοινοποιηθεί στην προσφεύγουσα και, αφετέρου, η τελευταία, στην πράξη, είχε πλήρη γνώση της προηγούμενης αιτήσεως παροχής πληροφοριών. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η προσφεύγουσα επιχείρηση στην εν λόγω υπόθεση είχε χρησιμοποιήσει ανάλογα επιχειρήματα προς αυτά που επικαλείται η ARBED στην παρούσα υπόθεση και προσθέτει ότι η τελευταία δέχεται, στο σημείο 7 του υπομνήματος ανταπαντήσεως, ότι «δεν μπορούσε να αγνοεί τη διαδικασία που κινήθηκε κατά της θυγατρικής της και έλαβε γνώση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που η Επιτροπή απηύθυνε στην τελευταία».

87 Η Επιτροπή φρονεί, εξάλλου, ότι παρέθεσε σαφώς, στην παράγραφο 322 της Αποφάσεως, τους λόγους για τους οποίους το πρόστιμο έπρεπε να επιβληθεί στην ARBED και όχι στην TradeARBED. Τα στοιχεία αυτά συνάδουν προς την υποχρέωση «επαρκούς αιτιολογίας» των αποφάσεων που αφορούν πληθώρα αποδεκτών και θέτουν ζήτημα καταλογισμού της παραβάσεως, κατά την έννοια της προπαρατεθείσας αποφάσεως AWS Benelux κατά Επιτροπής. Το βάσιμο της αιτιολογίας αυτής επιβεβαιώνεται επίσης στη σκέψη 26 της προπαρατεθείσας αποφάσεως CB και Europay κατά Επιτροπής, με την οποία κρίθηκε ότι η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τον κύκλο εργασιών των μελών μιας ενώσεως επιχειρήσεων μάλλον παρά εκείνων της ίδιας της ενώσεως, κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων. Στην προκειμένη περίπτωση, η καθής προβάλλει ότι η επίδραση που άσκησε η TradeARBED στην αγορά δοκών, ειδικότερα με τη συμμετοχή της στις επίδικες συμφωνίες και πρακτικές, προέκυπτε ευθέως από τη σημαντική παραγωγή της μητρικής της επιχειρήσεως και από τον σχετικό κύκλο εργασιών, ενώ η επίδραση αυτή δεν αντικατοπτρίζεται στον κύκλο εργασιών της TradeARBED λόγω του τρόπου αμοιβής των υπηρεσιών διανομής που προσφέρει στην ARBED.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

88 Κατά την παράγραφο 322 της Αποφάσεως:

«Μόνο η TradeARBED συμμετείχε στις διάφορες ρυθμίσεις και συμφωνίες. Ωστόσο, η TradeARBED είναι μία εταιρία πωλήσεων που εμπορεύεται, μεταξύ άλλων, δοκούς βάσει προμηθειών στη μητρική της εταιρία ARBED SA. Η TradeARBED καρπούται μικρό ποσοστό της τιμής πώλησης για τις υπηρεσίες που παρέχει. Για λόγους ίσης μεταχείρισης, η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην ARBED SA, την εταιρία παραγωγής δοκών του ομίλου ARBED, και ο κύκλος εργασιών από τα σχετικά προϊόντα είναι ο κύκλος εργασιών της ARBED και όχι της TradeARBED.»

89 Από την παράγραφο αυτή προκύπτει ότι, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση της TradeARBED και να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση μεταξύ των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, η Επιτροπή θέλησε να καταλογίσει στην προσφεύγουσα την ευθύνη των παραβάσεων που διέπραξε η θυγατρική της TradeARBED, καθιστώντας την αποδέκτη της Αποφάσεως και επιβάλλοντας σ' αυτήν τη συνακόλουθη υποχρέωση να καταβάλει το πρόστιμο, το οποίο υπολογίστηκε με βάση τον δικό της κύκλο εργασιών.

90 Όσον αφορά, πρώτον, τις προϋποθέσεις οι οποίες, κατ' ουσίαν, δικαιολογούν έναν τέτοιο καταλογισμό ευθύνης, επιβάλλεται καταρχάς να παρατηρηθεί ότι, όπως και η απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ, αυτή του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ απευθύνεται, μεταξύ άλλων, στις «επιχειρήσεις». Προκύπτει όμως από τη νομολογία του Πρωτοδικείου (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Shell κατά Επιτροπής, σκέψη 312) ότι η έννοια της επιχειρήσεως, όπως ορίζεται στο άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΚ, πρέπει να νοείται ως οικονομική μονάδα συνισταμένη σε ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και αύλων στοιχείων, τα οποία έχουν ταχθεί στη διαρκή επιδίωξη ορισμένου οικονομικού σκοπού, η οποία οργάνωση δύναται να συντελέσει στη διάπραξη παραβάσεως που προβλέπει η διάταξη αυτή (βλ. επίσης απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1984, 170/83, Hydrotherm, Συλλογή 1984, σ. 2991, σκέψη 11, και προπαρατεθείσα απόφαση Viho κατά Επιτροπής, σκέψη 50, επιβεβαιωθείσα με απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-73/95 P, Viho κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-5457, σκέψεις 15 έως 18). Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι την ίδια έννοια έχει και το άρθρο 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

91 Επιβάλλεται επίσης η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, σκέψεις 132 έως 135, και AEG-Telefunken κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 49), το γεγονός ότι η θυγατρική εταιρία διαθέτει χωριστή νομική προσωπικότητα δεν αρκεί για να αποκλείσει τη δυνατότητα καταλογισμού της συμπεριφοράς στη μητρική εταιρία ιδίως όταν η θυγατρική αυτή δεν καθορίζει αυτόνομα τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά ουσιαστικά ακολουθεί τις οδηγίες της μητρικής εταιρίας.

92 Στην προκειμένη περίπτωση, η TradeARBED είναι κατά 100 % θυγατρική της ARBED. Κατά την προφορική διαδικασία, ο δικηγόρος της προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι η TradeARBED είναι εταιρία πωλήσεως η οποία διανέμει τα προϊόντα χάλυβα, και ειδικότερα τις δοκούς, που παράγει η ARBED. Η TradeARBED παρεμβαίνει είτε ως πωλητής με προμήθεια, οπότε η ARBED εκδίδει το τιμολόγιο πωλήσεως απευθείας στον πελάτη, είτε ως παραγγελιοδόχος, οπότε η TradeARBED εκδίδει το τιμολόγιο πωλήσεως στον πελάτη, για λογαριασμό της ARBED. Και στις δύο περιπτώσεις, η TradeARBED λαμβάνει προμήθεια επί του προϊόντος της πωλήσεως. Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι η TradeARBED δεν καθορίζει αυτοτελώς τη συμπεριφορά της στην κοινοτική αγορά δοκών αλλά εφαρμόζει, κατά το ουσιώδες, τις οδηγίες που της απευθύνει η προσφεύγουσα.

93 Επομένως, η ARBED και η θυγατρική της TradeARBED πρέπει να θεωρηθούν ότι αποτελούν μία και μόνον επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης και η Επιτροπή είχε το δικαίωμα να καταλογίσει στην πρώτη την ευθύνη της συμπεριφοράς της δεύτερης.

94 Όσον αφορά, δεύτερον, το ζήτημα αν η Επιτροπή προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας απευθύνοντάς της την Απόφαση με την οποία της επέβαλε πρόστιμο το οποίο υπολόγισε με βάση τον κύκλο εργασιών της, χωρίς προηγουμένως να της έχει απευθύνει τυπικά την ανακοίνωση των αιτιάσεων ούτε και να της εκφράσει την πρόθεσή της ότι θα της καταλογίσει την ευθύνη των παραβάσεων που διέπραξε η θυγατρική της, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι τα διαδικαστικά δικαιώματα που επικαλείται η προσφεύγουσα διασφαλίζονται, στην προκειμένη περίπτωση, από το άρθρο 36, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, κατά το οποίο, η Επιτροπή, πριν επιβάλει μια από τις χρηματικές κυρώσεις που προβλέπει η εν λόγω Συνθήκη, οφείλει να παράσχει στον ενδιαφερόμενο την ευκαιρία να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του.

95 Ως προς το ζήτημα αν, στην προκειμένη περίπτωση, η ARBED είχε την ευκαιρία να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της προτού εκδοθεί η απόφαση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή, ποτέ κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, δεν διατύπωσε ρητά στην προσφεύγουσα την πρόθεσή της να της καταλογίσει την ευθύνη της συμπεριφοράς που προσάπτεται στην TradeARBED με την ανακοίνωση των αιτιάσεων και, επομένως, να της επιβάλει πρόστιμο υπολογιζόμενο με βάση τον δικό της κύκλο εργασιών. Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι μια τέτοια παράλειψη θα μπορούσε να στοιχειοθετεί διαδικαστική πλημμέλεια, προσβάλλουσα τα δικαιώματα άμυνας της ενδιαφερομένης.

96 Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση πρέπει να παρατηρηθούν τα εξής:

— μετά την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις 16 και 17 Ιανουαρίου 1991 στα γραφεία της TradeARBED, η Επιτροπή απηύθυνε στην εταιρία αυτή, αφενός, στις 9 Ιουλίου 1991 έγγραφο καλώντας την να αναφέρει ποια από τα έγγραφα, τα οποία είχαν κατασχεθεί με την ευκαιρία αυτή, είχαν εμπιστευτικό χαρακτήρα (έγγραφο 5482-5483) και, αφετέρου, στις 24 Ιουλίου 1991, αίτηση παροχής πληροφοριών βάσει του άρθρου 47 της Συνθήκης (έγγραφα 5484 έως 5490) καλώντας την να αναφέρει στην Επιτροπή, μεταξύ άλλων, σε ποιες συναντήσεις των παραγωγών δοκών είχε συμμετάσχει, μεταξύ 1984 και 1990, και να της υποβάλει πίνακα συμμετεχόντων σε κάθε μία από τις εν λόγω συναντήσεις, καθώς και αντίγραφο των εκθέσεων και πρακτικών των εν λόγω συναντήσεων·

— με επιστολή της 5ης Αυγούστου 1991 (έγγραφο 5492), η ARBED γνωστοποίησε παραλαβή της αιτήσεως παροχής πληροφοριών της 24ης Ιουλίου 1991, ως εξής: «Λάβαμε την επίσημη αίτηση παροχής πληροφοριών με ημερομηνία 24 Ιουλίου, την οποία απευθύνατε στον δικό μας οργανισμό πωλήσεως TradeARBED και την οποία λάβαμε στις 30 Ιουλίου 1991»· ζήτησε παράταση της προθεσμίας προς απάντηση στην εν λόγω αίτηση, για τον λόγο ότι η απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών επέβαλλε εξονυχιστικές έρευνες και, λόγω των διακοπών, τα πρόσωπα τα οποία, στην εταιρία, έπρεπε να εξετάσουν την υπόθεση αυτή δεν βρίσκονταν στη θέση τους·

— με επιστολή της 9ης Αυγούστου 1991 (έγγραφο 5494), η TradeARBED απάντησε στο προαναφερθέν έγγραφο της Επιτροπής της 9ης Ιουλίου 1991·

— με επιστολές της 16ης Σεπτεμβρίου (έγγραφο 5495) και της 26ης Σεπτεμβρίου 1991 (έγγραφο 5499-5500), η ARBED απάντησε εξαντλητικά στην αίτηση παροχής πληροφοριών της 24ης Ιουλίου 1991· στις εν λόγω επιστολές, η ARBED αναφέρεται στην TradeARBED είτε ως τον δικό της «οργανισμό πωλήσεως TradeARBED», είτε ως τη δική της «οργάνωση πωλήσεως»·

— η ARBED απάντησε επίσης, με επιστολή της 26ης Σεπτεμβρίου 1991 (έγγραφο 5499), στο έγγραφο της Επιτροπής προς την TradeARBED της 23ης Σεπτεμβρίου 1991 (έγγραφο 5498)·

— οι αιτιάσεις της Επιτροπής ανακοινώθηκαν στην TradeARBED, μαζί με την αίτηση παροχής πληροφοριών ως προς τον κύκλο εργασιών της (συνολικές πωλήσεις προϊόντων EKAX και συνολικές πωλήσεις δοκών πραγματοποιηθείσες εντός της Κοινότητας, για τα έτη 1986 έως 1990), με έγγραφο υπό ημερομηνία 6 Μαΐου 1992 (έγγραφα 8086 έως 8088)· η TradeARBED γνωστοποίησε τη λήψη του στις 8 Μαΐου 1992 (έγγραφο 8083)·

— στις 3 Ιουνίου 1992, ο δικηγόρος της προσφεύγουσας απέστειλε επιστολή στον κ. Ehlermann, γενικό διευθυντή της γενικής διευθύνσεως ανταγωνισμού (ΓΔ IV), η οποία είχε ως εξής (έγγραφα 8089-8090):

«Απευθύνομαι σε σας ως σύμβουλος της εταιρίας ARBED, η οποία είναι ένας από τους αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων στην εν θέματι υπόθεση·

(...)

Θα σας είμεθα ευγνώμονες αν μας επιβεβαιώνατε ότι ο πελάτης μας μπορεί να έχει πρόσβαση στα [αναφερόμενα στην ανακοίνωση των αιτιάσεων] έγγραφα»·

— με επιστολή της 15ης Ιουνίου 1992 προς τον κ. Ehlermann ο δικηγόρος της προσφεύγουσας ζήτησε, «εξ ονόματος της εταιρίας TradeARBED», παράταση της προθεσμίας προς απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (έγγραφο 8091)· η Επιτροπή απάντησε στην επιστολή αυτή με έγγραφο της 26ης Ιουνίου 1992 (έγγραφο 8092)·

— με έγγραφο της 30ής Ιουνίου 1992 (έγγραφο 8093), ο γενικός διευθυντής της ΓΔ IV Temple Lang απάντησε ως εξής στην από 3 Ιουνίου 1992 επιστολή του δικηγόρου της προσφεύγουσας:

«Ο κ. Ehlermann σας ευχαριστεί για την επιστολή σας της 3ης Ιουνίου και στην οποία, κατά παράκλησή του, σας απαντώ.

Επιβεβαιώνω ότι η εταιρία TradeARBED μπορεί να έχει πρόσβαση στα έγγραφα στα οποία αναφέρεσθε με το συνημμένο στην επιστολή σας. Συναφώς, θεωρώ χρήσιμο να υπογραμμίσω ότι σ' αυτή την εταιρία (και όχι στη μητρική εταιρία ARBED) απευθύνθηκε η ανακοίνωση των αιτιάσεων»·

— η TradeARBED απάντησε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων με επιστολή του δικηγόρου της προσφεύγουσας της 3ης Αυγούστου 1992, ζητώντας να ακουστεί κατά την ακρόαση·

— με επιστολή της 6ης Αυγούστου 1992 (έγγραφα 8203-8204), ο δικηγόρος της προσφεύγουσας κοινοποίησε στην Επιτροπή τις πληροφορίες σχετικά με τον

κύκλο εργασιών της TradeARBED που είχαν ζητηθεί με έγγραφο του κ. Ehlermann της 6ης Μαΐου 1992·

— μόνον η TradeARBED κλήθηκε να συμμετάσχει στη διοικητική ακρόαση στις 11, 12, 13 και 14 Ιανουαρίου 1993 στην οποία και παρέστη, ειδικότερα, με δύο εκπροσώπους της νομικής υπηρεσίας της ARBED·

— με έγγραφο της 23ης Σεπτεμβρίου 1993 (έγγραφο 8341), η Επιτροπή παρακάλεσε τον δικηγόρο της προσφεύγουσας να της γνωστοποιήσει ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο εργασιών του «ομίλου ARBED» (συνολικές πωλήσεις προϊόντων EKAX και συνολικές πωλήσεις δοκών πραγματοποιηθείσες εντός της Κοινότητας για κάθε έτος από 1986 έως 1990)·

— στις 29 Σεπτεμβρίου 1993 ο δικηγόρος της προσφεύγουσας απηύθυνε στην Επιτροπή, υπό την ιδιότητά του ως συμβούλου της ARBED, τηλεομοιοτυπία έχουσα ως εξής (έγγραφο 8342):

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας της 23ης Σεπτεμβρίου σχετικά με την εν θέματι αναφερόμενη υπόθεση και τον κύκλο εργασιών του ομίλου ARBED.

Θεωρούμε ότι η αίτησή σας αφορά τα έτη 1986 έως 1990, όπως και η αίτηση η οποία μας είχε απευθυνθεί προηγουμένως και αφορούσε τον κύκλο εργασιών της TradeARBED.

Θα σας είμεθα ωστόσο ευγνώμονες αν είχατε την καλοσύνη να μας επιβεβαιώσετε αυτό το σημείο»·

— με τηλεομοιοτυπία της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 (έγγραφο 8343), η Επιτροπή επιβεβαίωσε προς τον δικηγόρο της προσφεύγουσας ότι η αίτησή της αφορούσε τον κύκλο εργασιών των ετών 1986 έως 1990 του ομίλου ARBED·

— οι πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο εργασιών της ARBED κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή με επιστολή του δικηγόρου της προσφεύγουσας στις 5 Οκτωβρίου 1993·

— η Επιτροπή απηύθυνε στη νομική υπηρεσία της ARBED, στις 26 Νοεμβρίου 1993, έγγραφο με το οποίο την καλούσε να της επιβεβαιώσει τις προαναφερθείσες πληροφορίες και να της κοινοποιήσει, επιπλέον, τις πωλήσεις που πραγματοποίησε η ARBED εντός της ΕΚΑΧ από τον Ιανουάριο έως τον Σεπτέμβριο του 1993, καθώς και εκτίμηση των πωλήσεών της εντός της ΕΚΑΧ το 1993 (έγγραφο 8348)· στο έγγραφο αυτό δόθηκε απάντηση με την από 7 Δεκεμβρίου 1993 επιστολή (έγγραφο 8349).

97 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει, ιδίως, ότι: α) η ARBED ή η TradeARBED αδιακρίτως, ανάλογα με την περίπτωση, απαντούσαν στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών που απηύθυνε η Επιτροπή στην TradeARBED· β) η ARBED θεωρούσε απλώς την TradeARBED ως τον «οργανισμό» της ή την «οργάνωση» πωλήσεως· γ) η ARBED αυθόρμητα θεώρησε εαυτήν ως τον αποδέκτη της ανακοινώσεως των αιτιάσεων η οποία επισήμως κοινοποιήθηκε στην TradeARBED, ανακοινώσεως της οποίας είχε πλήρη γνώση, και ανέθεσε στον δικηγόρο της να υπερασπίσει τα συμφέροντά της· δ) ο δικηγόρος της προσφεύγουσας εμφανιζόταν ως ο σύμβουλος της ARBED ή της TradeARBED, αδιαφόρως, και ε) η ARBED κλήθηκε να κοινοποιήσει στην Επιτροπή ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο εργασιών της που πραγματοποίησε στα προϊόντα και κατά την περίοδο των παραβάσεων που αναφέρονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.

98 Το Πρωτοδικείο συνάγει από αυτά ότι, καθ' όλη τη διοικητική διαδικασία, υπήρχε αβεβαιότητα ως προς τον αντίστοιχο ρόλο και ευθύνη των δύο εταιριών ARBED και TradeARBED, τόσο ως προς τα ζητήματα που αφορούν την ουσία της υποθέσεως (βλ. επίσης τα πολυάριθμα έγγραφα του φακέλου της Επιτροπής τα οποία αναφέρονται άλλοτε στην ARBED, άλλοτε στην TradeARBED και άλλοτε στις δύο εταιρίες), όσο και ως προς τις διαδικαστικές επόψεις. Επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι η

σύγχυση αυτή εξακολούθησε να υπάρχει μέχρι το στάδιο της έγγραφης διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου αφού, στην παράγραφο 1 της προσφυγής (σ. 3), η προσφεύγουσα εκθέτει ότι η ίδια (και όχι η TradeARBED) είχε απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων στις 3 Αυγούστου 1992 (ο ισχυρισμός αυτός, που χαρακτηρίστηκε ως «σφάλμα γραφίδος», επανορθώθηκε με διορθωτικό του δικηγόρου της προσφεύγουσας στις 8 Απριλίου 1994).

99 Εν όψει της συγχύσεως αυτής, το Πρωτοδικείο φρονεί επίσης ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων περιήλθε κατ' ανάγκη στην εσωτερική σφαίρα της ARBED, ότι αυτή, ευθύς εξαρχής, θεώρησε ως δεδομένο ότι η Επιτροπή θα της καταλόγιζε την ευθύνη των συμπεριφορών της θυγατρικής της TradeARBED και, επομένως, δεν μπορούσε σοβαρά να θεωρεί ότι το ύψος του προστίμου για το οποίο τελικά μπορούσε να οφείλει, ως επιχείρηση υποκείμενη στην απαγόρευση του άρθρου 65 της Συνθήκης, θα υπολογιζόταν σε σχέση μόνον προς τον κύκλο εργασιών της TradeARBED (βλ. επίσης την παράγραφο 12 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, που αναφέρει τον κύκλο εργασιών του ομίλου ARBED). Άλλωστε, έλαβε τη σχετική επιβεβαίωση με την αίτηση πληροφοριών ως προς τον δικό της κύκλο εργασιών.

100 Η ARBED, εξάλλου, είχε την ευκαιρία να προβάλει τις παρατηρήσεις της επί των αιτιάσεων που η Επιτροπή προσήπτε κατά της TradeARBED, τόσο μέσω της θυγατρικής της όσο και με τη συμμετοχή στη διοικητική ακρόαση δύο μελών της νομικής της υπηρεσίας, επικουρούμενων από ένα δικηγόρο ο οποίος, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στοιχεία του φακέλου, εκπροσωπούσε τις δύο ενδιαφερόμενες. Είχε επίσης την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί του καταλογισμού της ευθύνης που σχεδίαζε η Επιτροπή, μετά την αίτηση πληροφοριών ως προς τον κύκλο εργασιών της. Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ήδη ότι η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να ερμηνεύσει διαφορετικά αυτή την αίτηση παρά ως αντικατοπτρίζουσα την πρόθεση της Επιτροπής να της καταλογίσει την ευθύνη των ενεργειών της TradeARBED.

101 Εξάλλου, εν όψει όλων των εν προκειμένω περιστάσεων, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι το από 30 Ιουνίου 1992 έγγραφο του κ. Temple Lang, με το οποίο υπογραμμίστηκε ότι η ARBED δεν ήταν αποδέκτης της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και της αρνήθηκε, γι' αυτόν τον λόγο, το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο, όσο λυπηρό και αν είναι, δεν προσέβαλε όντως τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας, η οποία άλλωστε δεν προέβαλε κανένα λόγο ακυρώσεως αντλούμενο ειδικά από μια τέτοια άρνηση.

102 Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο αυτών των ειδικών περιστάσεων στην προκειμένη περίπτωση, το Πρωτοδικείο φρονεί, επομένως, ότι μια τέτοια παρατυπία δεν μπορεί να συνεπάγεται την ακύρωση της αποφάσεως ως προς την προσφεύγουσα.

(...)

Επί του επικουρικού αιτήματος που αφορά την ακύρωση του άρθρου 4 της Αποφάσεως ή, τουλάχιστον, τη μείωση του ύψους του προστίμου

(...)

Επί της αυξήσεως του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα λόγω εναρμονίσεως των πρόσθετων στοιχείων

618 Από τις λεπτομερείς εξηγήσεις που έδωσε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας η Επιτροπή προκύπτει ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο λόγω της εναρμονίσεως των πρόσθετων στοιχείων προσαυξήθηκε κατά 10 % προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η θυγατρική της TradeARBED είχε προτείνει αυτή την εναρμόνιση.

619 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αυτή η επιβαρυντική περίσταση ουδόλως μνημονεύεται στην Απόφαση και ότι αναφέρθηκε για πρώτη φορά στην απάντηση που έδωσε η καθής στις 19 Ιανουαρίου 1998 στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου. Επομένως, η Απόφαση είναι πλημμελής λόγω πλήρους ελλείψεως αιτιολογίας ως προς το σημείο αυτό.

620 Επομένως, το άρθρο 4 της Αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί, στον βαθμό που επιβάλλει στην προσφεύγουσα αύξηση του προστίμου ως κύρωση για τον πρωταγωνιστικό ρόλο που διαδραμάτισε η TradeARBED στην εναρμόνιση των πρόσθετων στοιχείων.

(...)

Επί της φερομένης συνεργασίας της TradeARBED με την Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία

664 Όσον αφορά τη φερόμενη «απόλυτη συνεργασία» που επέδειξε η TradeARBED κατά την έρευνα που διεξήγαγε η Επιτροπή, επιβάλλεται καταρχάς η παρατήρηση ότι, με την απάντησή της στις 26 Σεπτεμβρίου 1991 στην αίτηση παροχής πληροφοριών που απευθύνθηκε στην TradeARBED βάσει του άρθρου 47 της Συνθήκης, η προσφεύγουσα, εκφραζόμενη εξ ονόματος της θυγατρικής της, ισχυρίστηκε ότι δεν διαθέτει κανέναν πίνακα των συμμετασχόντων στις συναντήσεις της επιτροπής δοκών και της ομάδας Eurofer/Σκανδιναβία, ούτε εκθέσεις, πρακτικά ή αναφορές σχετικά με ορισμένες από τις συναντήσεις αυτές, που αφορούσε η αίτηση της Επιτροπής, μολονότι πιστοποιείται από τα στοιχεία του φακέλου ότι η TradeARBED ελάμβανε τακτικά τέτοια έγγραφα.

665 Επιβάλλεται επίσης η υπόμνηση ότι, εκτός της συμμετοχής της στις εν λόγω συναντήσεις, η TradeARBED, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν δέχθηκε το βάσιμο κανενός από τους πραγματικούς ισχυρισμούς που στρέφονταν κατ' αυτής.

666 Η Επιτροπή καλώς έκρινε ότι η απάντηση αυτή της TradeARBED δεν συνιστά συμπεριφορά δικαιολογούσα μείωση του προστίμου λόγω συνεργασίας κατά τη διοικητική διαδικασία. Τέτοια μείωση δικαιολογείται μόνον εάν η συμπεριφορά διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδε-

χομένως, τον τερματισμό της (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, Τ-308/94, Cascades κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-925, σκέψεις 255 επ.).

(...)

Επί της εκ μέρους του Πρωτοδικείου ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του

668 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το Πρωτοδικείο ακύρωσε ήδη το άρθρο 1 της Αποφάσεως, καθόσον διαπιστώνει τη συμμετοχή της TradeARBED σε συμφωνία κατανομής της ιταλικής αγοράς (βλ. σκέψη 448 ανωτέρω). Το πρόστιμο που επέβαλε η Επιτροπή για την παράβαση αυτή υπολογίζεται σε 84 400 ECU.

669 Για τους λόγους που προεκτέθηκαν στη σκέψη 472 [3] ανωτέρω, πρέπει περαιτέρω να αποκλειστεί η περίοδος μεταξύ της 1ης Ιουλίου και της 31ης Δεκεμβρίου 1988 για τον υπολογισμό του προστίμου που αφορά την παράβαση καθορισμού τιμών στη δανική αγορά, πράγμα το οποίο συνεπάγεται, στην περίπτωση της προσφεύγουσας, μείωση του προστίμου κατά 20 100 ECU, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθεί η Επιτροπή.

670 Το Πρωτοδικείο ακύρωσε επίσης την αύξηση του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα λόγω του πρωταγωνιστικού ρόλου που διαδραμάτισε η TradeARBED στην εναρμόνιση των πρόσθετων στοιχείων (σκέψη 621 ανωτέρω). Η αύξηση αυτή υπολογίστηκε από την Επιτροπή στο ποσό των 100 500 ECU.

3 — Βλ. απόφαση Thyssen κατά Επιτροπής (Τ-141/94, Συλλογή 1999, σ. II-347), σκέψη 451.

671 Τέλος, για τους ανωτέρω εκτεθέντες λόγους (σκέψεις 629 επ.) [4], το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι πρέπει να μειωθεί κατά 15 % το συνολικό ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε για τις συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές καθορισμού τιμών, λόγω του ότι η Επιτροπή υπερέβαλε, σε ορισμένο βαθμό, όσον αφορά τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα των διαπιστωθεισών παραβάσεων. Λαμβανομένων υπόψη των ήδη αναφερθεισών μειώσεων όσον αφορά τις συμφωνίες τιμών στη δανική αγορά, η μείωση αυτή ανέρχεται σε 953 500 ECU, σύμφωνα με τη μέθοδο υπολογισμού που χρησιμοποίησε η Επιτροπή.

672 Επομένως, κατ' εφαρμογήν της μεθοδολογίας της Επιτροπής, το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα πρέπει να μειωθεί κατά 1 158 500 ECU.

673 Εκ φύσεως, ο καθορισμός ενός προστίμου από το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, δεν συνιστά ακριβή αριθμητική άσκηση. Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο δεν δεσμεύεται από τους υπολογισμούς της Επιτροπής, αλλά οφείλει να προβεί στη δική του εκτίμηση, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως.

674 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η γενική μέθοδος που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για να καθορίσει το επίπεδο των προστίμων (σκέψεις 591 επ. ανωτέρω) [5] δικαιολογείται από τις περιστάσεις της υπό κρίση περιπτώσεως. Συγκεκριμένα, οι παραβάσεις που συνίστανται στον καθορισμό των τιμών και στην κατανομή των αγορών, οι οποίες απαγορεύονται ρητώς από το άρθρο 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης, πρέπει να θεωρούνται ιδιαίτερα σοβαρές, στον βαθμό που συνεπάγονται ευθεία παρέμβαση στις ουσιώδεις παραμέτρους του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά. Ομοίως, τα συστήματα ανταλλαγής εμπιστευτικών πληροφοριών που προσάπτονται στην TradeARBED είχαν αντικείμενο ανάλογο προς κατανομή των αγορών με βάση τα παραδοσιακά ρεύματα. Όλες οι παραβάσεις που ελήφθησαν υπόψη για την επιβολή του προστίμου διαπράχθηκαν, μετά το πέρας του καθεστώτος κρίσεως, αφού οι επιχειρήσεις είχαν λάβει τις προσήκουσες προειδοποιήσεις. Όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο, ο γενικός σκοπός των επίμαχων συμφωνιών και πρακτικών ήταν ακριβώς να εμποδίσουν ή να νοθεύσουν την επιστροφή στην κανονική λειτουργία του ανταγωνισμού, η οποία ήταν σύμφυτη με την εξάλειψη του καθεστώτος έκδηλης κρίσεως. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις γνώριζαν τον παράνομο χαρακτήρα τους και τις απέκρυψαν συνειδητά από την Επιτροπή.

4 — Βλ. απόφαση Thyssen κατά Επιτροπής (Τ-141/94, Συλλογή 1999, σ. II-347), σκέψεις 640 επ.

5 — Βλ. απόφαση Thyssen κατά Επιτροπής (Τ-141/94, Συλλογή 1999, σ. II-347), σκέψεις 577 επ.

675 Λαμβανομένων υπόψη όσων προεκτέθηκαν, αφενός, και της εφαρμογής, από της 1ης Ιανουαρίου 1999, του κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 1997, σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ, αφετέρου, το ύψος του προστίμου πρέπει να καθοριστεί σε 10 000 000 ευρώ.

(...)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει το άρθρο 1 της αποφάσεως 94/215/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1994, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ όσον αφορά συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές που εφάρμοσαν ευρωπαίοι παραγωγοί δοκών χάλυβα, καθόσον λαμβάνει υπόψη εις βάρος της προσφεύγουσας τη συμμετοχή της θυγατρικής της** TradeARBED **σε συμφωνία καθορισμού τιμών στην ιταλική αγορά διαρκείας τριών μηνών.**

2) **Καθορίζει το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 4 της αποφάσεως 94/215/ΕΚΑΧ σε 10 000 000 ευρώ.**

3) **Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.**

4) **Η προσφεύγουσα θα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα, καθώς και τα τέσσερα πέμπτα των εξόδων της καθής. Η καθής θα φέρει το ένα πέμπτο των εξόδων της.**

Bellamy Potocki Pirrung

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Μαρτίου 1999.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

H. Jung C. W. Bellamy